

K Ö N Y V E K

POSSONYI LÁSZLÓ: KALEIDOSZKÓP. (*Szt. István Társulat.*) Nemrég még gyakori, szívesen látott vendége volt a magyar könyvpiacnak a prózai antológia. Egyre-másra jelentek meg gyűjtemények, melyek valamely nemzet, kor vagy világnézet legkiválóbb képviselőit ismertették meg a magyar olvasókkal. A jelen démoni zsvájában, mikor a világraszóló tett, az igazságot legfeljebb a mélyben görgető szóáradat és a vaskos könyv előtt tömjénez nyájszerű közönnyel a világ, a szellemi tájak e nagyszerű kalauzai elmaradtak. Ennek a régi, alig kimult műfajnak örvendetes, bátorító feltámadása a Kaleidoszkóp. Possonyit, az anthológia szerkesztőjét két szempont vezette. Napjainkban lépten-nyomon kongatják az irodalmi befentesek a novella fölött a lélekharangot. Possonyi egész kötettel bizonyítja — s a kötet írói a modern külföldi irodalom legnagyobb alkotói — hogy „az elíratott műfaj nemcsak él és virágzik, hanem fejlődik is.“ Kétségtelen, hogy a fejlődés törvénye az elbeszélés műfaján is elvégezte a maga mélyreható munkáját és sokszor szinte a felismerhetetlenségig átalakította a régi novella képét, de a műfaj lényege: rövid, zárt formában a próza szabadabb eszközeivel kerek egészet adni, most is ideál a mese bűvészei lelkében és most is hódít. A másik válogató szempont a katolikum volt. A l'art pour l'art esztétikai és lélektani herezisének, mely fitymálva néz minden, a vallás égisze alatt keletkezett alkotást, méltó és hathatós cáfolata e gyűjtemény. Az írók gazdag sora tesz hitet itt az alkotás finom, művészi eszközeivel a vallásos világnézet mellett. Vannak köztük, akiket az egész világ ismer s van, akinek a nevével alig vagy egyáltalán nem találkozott a magyar közönség. Undset, Mauriac, Claudel, Chesterton, Papini mellett jóleső meglepetést keltenek az alig ismert szomszédok: a szlovák Hronsky, a román Agarbiceanu, a szlovén Cankar, akik éppoly nagy művészeknek bizonyulnak, mint a világhírességek. Bizonyíték e kötet és nagyszerű tanulság is. A különböző formájú és tartalmú írások mozaikjából fenséges képként bontakozik ki az irodalom katolicizmusa, amely nem más, mint a tertullianusi „anima naturaliter christiana“ következetes megvalósítása. Az a világszemlélet, mely az Istenben egységes egésznek látja a földet és eget, a láthatót és láthatatlant, e világot és az eljövendő örökkévalóságot. S ezzel a világnézettel szemléli és ábrázolja az életet, az örömet és szenvedést, bűnt és erényt, hitet és hitetlenséget. Példamutató könyv a katolikus szellemű irodalom kialakítására. Possonyi kiváló jártassággal, esztétikai érzékkel és az aktív alkotó ösztönével válogatta össze a kötet anyagát, mely művészet és tehetség tekintetében a legfinnyásabb ízlést is kielégítheti. A szerkesztőnek hűséges segítői voltak a fordítók, akik színes magyarsággal tolmácsolták a sokszor nehéz idegen szöveget.

Fényi András.

SZABÓ ZOLTÁN: ÖSSZEOMLÁS. (*Francia útinapló.*) (*Nyugat kiadás.*) A francia szellem mindig a legtöbbet jelentette a magyar szellemi alkotóknak. Legjobbainkat ez a szellem mozdította önismeretre. Az európai csillagok alatt a gyökerekhez hűnek lenni, de a honi gyökerekre-ásás közben nem feledni a csillagokat: ez a feszültség, ez a kettősen-egy program növeli kiváló szellemeinket egyre kinzóbban magyarrá és európaivá egyszerre.

Szabó Zoltán is, „A tardi helyzet“ fiatal írója a gyökerek felől most a csallagokra nézett. S teljesített egy hivatást, egy örök gesztust, ami azóta hivatás és gesztus, amióta önmagára eszmélt magyar litterátor, azaz irodalmi síkon kifejezett nemzeti tudat él a magyarban. Elindult az Értől s beleszakadt a nagy Óceánba...

A magyar falu sebei kifinomult tapintó-érzékeléssel nézi a legutóbbi francia válság heteit, napjait, óráit s szinte a percek gyilkos aratását érzékelteti, mikor nagy dolgok árnyékát apró dolgok rebbenésében látja tükrözni. Ezt a tükrözést vetíti le utinaplójába s az örök francia szellem új válságáról adva hírt, tovább küld a magyar szellemi hagyomány útján egy „pillantást“, a nyugati horizontba betekintést, értő aggyal és érző szívvel.

Szabó Zoltán megtartotta hitét az örökké fiatal francia szellem el nem múló varázsában, de úgy érzem, az a fiatal író, aki a tardi utakon tűnt elénk, Páris, Bordeaux és Nizza útjain öregedik meg kissé, szinte a szemünk láttára.
Demény János.

MASSIMO BONTEMPELLI: AZ EZÜST KAKAS. (Franklín.)
Massimo Bontempelli regényei különös torzításban adják az életet. Alakjai levegőtlen világtásban élnek, akikre az idő furcsa módon nem vonatkozik. Cselekvésüket még az idő azon egyszerű változása sem befolyásolja a legkisebb mértékben sem, hogy a reggelből dél, a mából holnap lesz, és sok-sok holnapon keresztül évek fordulnak el. Regényeinek ez a merev csak térbe építettsége ma a modern regény összetett időelményei mellett valahogy idegenül hat. Mindez bizonyára sivárnak és reménytelennek látszik.

De Bontempelli különös, részletekben torzító szemlélete váratlanul olyan meglepő, bár kissé gépiesen mozgó világot mutat meg, hogy éppen ebben a leegyszerűsített alakjában megdöbbentő és nem sejtett felfedezéseket eredményez.

Az ezüst kakas egy kisváros életéről szól. Hőse a regényíró szándéka szerint maga a kisváros lelke, ahogy függetlenül az időtől, pusztán a tér befolyása alatt kialakul. Ennek a szándéknak megfelelően alakjai elnagyoltak, — bármelyikükkel megtörténhet az a groteszk történet, mely Eteocle-val, a kováccsal esett meg, hogy véletlenül vele történt, az is csupán a térbeli elrendezésen múltott. Testi mivoltukban alakjai igen élesen különböznek és kíválnak, de egyéni, saját lélekkel nem rendelkeznek. Így állandóan az az érzésünk, hogy egy kiszáritott, preparált világban járunk, a meglepő csak az, hogy ez a világ igen jól és lendületesen működik. Bontempelli erős térbeli és kollektív szemléletére az olasz irodalmi megújulás jelentős hatással volt.
Hegedűs Zoltán

KENYERES IMRE: REJTELMES IRODALOM. (Egyetem nyomda.)
A rejtelmes cím mögött érdekkeltő, különös alkotás rejtőzik. Egy fogalommal néz benne csodálkozó farkasszemet az író s a bűvész ügyességével varázsolja elő mindazt, amit e fogalom: az irodalom magába zár. A könyvvel hivatásosan foglalkozó ember állandó, elmélyült olvasmány-élményéből fakadt e munka, de az alanyi ihletesen kívül tárgyi okok is érthetővé teszik keletkezését, szükségességét és nélkülözhetetlen hasznosságát. A szerző az olvasókkal együtt tapasztalja a ma közönségének kínzó bizonytalanságát, amint révetegen tántorog napjaink könyvözőnében, s látja e tájékozatlanság káros következményeit is: az olvasók a legkisebb ellenállás irányában haladva szemelik ki olvasmányaikat; nem az érték, hanem az érdekesség szempontjából, mert az idő eltöltésén, a szórakozáson kívül semmi többet nem várnak az irodalomtól. Holott a szerző

szemében sokkalta több ennél: „mindennapi, szellemi eledelünk“. A lelki táplálkozás, az olvasás művészetére tanítani, ez az első, legfőbb célja. Nevelő magatartásának önkéntelen megnyilvánulása, hogy nem az elvont tudományos előadásmódot választotta eszközzéül, hanem könnyed, ma annyira kifinomult csevegő modorban tárja elénk éppen nem könnyű, sőt gyakran nehéz problémákat bolygató mondanivalóit olvasói elé. Ezek az olvasók sokszor a könyvbe is belépnek, ott beszélnek, mozognak és izgulnak a lapokon, mint valami regényben: az ifjúság, amelynek már megvannak az irodalmi élményei, a könyv megértéséhez szükséges fogalmai s amely eljutott már a probléma érzékelés fokáig. De ez a tudatos ifjúsághoz mért előadásmód inkább csak pedagógiai forma; a felnőtt, irodalmilag képzett olvasóknak éppannyira szól a könyv, sőt a maga teljességében ezek emészthetik meg igazán olvasás-alakító erővé. A szerző vállalkozásának kétségtelenül vannak ősei, de csak a munka anyagát illetően, mert formai megvalósulásában újszerű és eredeti. Az irodalmat éppoly életjelenségnek fogja fel, mint minden egyéb emberi megnyilvánulást, s ebben az organikus szemléletben vázolja fel az irodalom genetikuss útját a lelki élet legapróbb tényeitől kezdve az irodalmi műveken, műfajokon és irányokon keresztül az irodalmi élet írókat, olvasókat és műveket összefoglaló teljességéig. Mert ha tárgyi tekintetben nem is, de formai szempontból a teljes irodalmi világot igyekszik bemutatni. A „Rejtelmes irodalom“ népszerűsítő munka céljában, de anyaga, szemléletmódja, eredményei s kissé átforrósodott, kissé szellemesen fanyar stílusa minden tudományos mértéket kibír. Ezért értékes mind az olvasó-nevelés, mind a tudomány szempontjából.

Fényi András

KÉT EURÓPAI REGÉNY

Irodalmunk ismét két régi és különleges külföldi regény igényes fordításával áldoz ősi hagyományának, amellyel a világirodalmi remekművek beolvasztásának terén talán egyetlen kis nép sem versenyezhet. A két regény egyike az 1840-es évek romantikus szerelenségeit idézi fel újra, a másik a modern idők új lelki nyugtalanságának első lehelleteit hozza vissza közénk. Egy század választja el őket egymástól, — de egyformán távoli üzenete mind a kettő egy elsüllyedt multnak, amely valahol mélyen, ifjúságunk tündértávanak titkos, hináros mélyein mégis, ma is bennünk él betemetetten. Íróinkat is két évszázad küszöbe választja el egymástól, néhány különös egyezésben mégis találkoznak: mind a kettő fiatalon fejezte be életét, — Emily Brontë 30 éves korában, a Yorkshire grófság egyik kisvárosának lápos, üvöltő szelektől végigszántott vidékén, Alain-Fournier pedig 28 éves korában, a világháború első harcaiban, — és mind a kettő egyetlen regényében vetítette ki lelkének sajátos látomásait, romantikus életérzését, mesének és megdöbbentő valóságizeknek sajátos ötvözetében. De mennyire más ez a két kivettett világ!

Ha előszavának leplezetlen figyelmeztése után elszánjuk magunkat E. Brontë regényének, az „Üvöltő szelek“-nek elolvasására, meghökkentően különös világba lépünk: romantikusan szélsőséges jellemű regényalakok közé, elemi erejű, emberfeletti viharzású szenvedélyek világába. Eredendő jellemtorzság, izzó gyűlölet, engesztelhetetlen kegyetlenség, téboly és emészítő szerelmi szenvedély lidérces lángjai csapnak fel a két szomszédos yorkshire-i birtok, Szelesdomb és Thrushcross Grange lápos, balladás komorságú

vidéken, egy sötétbőrű talált gyermek, Heathcliff nyomában, akinek szenvedélyes, kegyetlen alakja körül lassanként pokollá torzul a regényben szereplő néhány alak, egy elátkozott család élete. Heathcliff, mintha valóban gonosz ördög szállotta volna meg, először tönkreteszi megmentőjének, az öreg Earnshaw-nek fiát, Hindley-t, akivel együtt nevelkedett, azután halálig üldözi szerelmével Hindley hugát, Catherine-t, aki helyette Edgar Linton-hez ment feleségül, majd elcsábítja Linton hugát, Isabelle-t, és végül Catherine leányát, a kis Cathy-t halálosan beteg fiához kényszeríti feleségül, míg Hindley rábizott fiát, Hareton-t szellemi elmaradottságra és szolgasorsra kárhoztatja. De nemcsak Heathcliff hordozza magában egy sokszor szinte már állatiassá torzult démoniség végzetét, hanem a többi alakokba is belecsöppen több-kevesebb durvaság, terheltség és hisztéria. Csak egyetlen nőalak bukdácsol végig a történeten többé-kevésbé józanul, mint ingatag Oenone: Deanné, a dajka, aki tulajdonképpen elbeszéli az egész történetet. Körülötte a többi szereplők — apa és fiú, férj és feleség, — gyűlölik, kínozzák, ütik-verik egymást. A szerelmesek egyik percéről a másikra hálátan kutyának nevezik egymást, a férfiak úgy beszélnek és cselekszenek, mint egy rémdráma hősei. Az író halmozza a grand-guignol-ba illő jeleneteket, rémes éjszakákat. A szereplők köre amúgy is olyan, mint egy elszigetelt színpad: külön, zárt világ, néhány összezárt ember, akik egy életen keresztül gyötrik egymást kízó tehetetlenségben, — mintha közben a külső világ, a társadalom és igazságszolgáltatás nem is léteznének körülöttük.

A romantika szertelensége, egy komor ihletű táj, — az „embergyűlölők mennyországa“, — és egy különös, magányos fiatal írólélek kellett ahhoz, hogy ezt a démoni világot megteremtse. Borzongva idézzük a tájat, amely ilyen kísérteties alakokkal népesítette be a rejtélyes életű írónő képzeletét, és vegyes érzelmekkel gondolunk a fiatal, magányos írónőre, akinek képzeletében megfogamzottak ezek a démoni árnyak. A sötétlőkü világba csak néha téved be egy-egy magányos galamb, mint amilyen Isabelle és a kis Cathy. A 16—17 éves kislány szerelme a vele egyidős Linton-fiú iránt a regény egyetlen oázisa, — ez a szép lélektani igazsággal megfestett odaadó kamaszszerelme, mely a szeretett fiú szörnyű természeté és saját józan belátása ellenére is erősebb az ész minden elhatározásánál.

A jelenetek szertelenségeiért, a felépítés naivságaért és a jellemek elrajzolásáért a romantika felelős, amelyből a regény megszületett. A kegyetlenkedések, az emésztő gyűlölet, a hisztéria, a koporsóbontás és kísértetjárás, — mind a romantikus regény kelletárából való; és csak a romantikus regényalakítás bírta el, hogy törékeny nők edzett hősköke váljanak egyetlen éjszakán, és hogy olyan elvetemült szörnyetegről is, mint Heathcliff, végül kiderüljön a szájalom megpengetett húrjain, hogy gonoszsága tulajdonképpen a síron túra is átcsapó szerelmi szenvedélyből és őrfítő boldogtalanságból fakadt. A végén már azon sem lepődünk meg, hogy Catherine és Hareton, a két gyűlölködő unokatestvér egyszerre csak szerelemre gyullad egymás iránt. Ez a happy and egyébként Heathcliff tébolyba és hallucinációkba torkoló bűnhődése mellett alig enyhítheti meg a regény vígasztalanságát.

Csak hogy a regény olvasásakor nem feledhetjük el, hogy a *Notre-Dame-i toronyőr*, a *Gróf Monte Christo* és E. T. A. Hoffmann kísérteties romantizmusának korában termett, — olyan időben, amikor a magyar regény még csak kezdeteinél tartott. A regény

fenséges monumentalitása akkor bontakozik ki előttünk, ha elfeledkezünk a részletek nyers meztelenségéről és túlzásairól, és becsülni tudjuk azt, ami valóban nagyszabású benne: a lelket szinte magába szívó, életbűvölő szenvedélyek rajzát és a lelkeknek túlzásaiban is megkapó festését. A régi romantikus drámákban ma már mosolygásra indít a sok szörnyűség, mert kiestünk a kor hangulatából és cseppet sem tudunk hinni a tettek és alakok valószínűségében. Brontë regényében is látjuk, hogy a valóság csak démoni kedvében állíthatna talpra ilyen alakokat, és érezzük a jellemek túlrajzolt dagályát. És mégis hatása alá keríti az olvasót ez a regény: borzongunk előtte és félelmesen gyönyörködünk benne, mint a dajkamesés kisgyerek, a lelkek és szenvedélyek valóságizékkal kevert harca lenyűgöz. Ebben a szuggesztivitásban rejlik E. Brontë írói művészete, ez élteti késői korok éghajlata alatt is. Mégis csak nagy lélekvillogtató erő működik ebben az ironóban, — ezért bírja ki az együtt-emlegetést Dosztojevszkij-jel, Victor Hugo-val és Balzac-kal, a szenvedélyek többi mesterével. Emily Brontë regénye ezeknek a nagymestereknek körében a démoniság, a kísértetesség sajátos költészetét képviseli.

*

Milyen más világba, hozzánk közelebb eső lélektájra vezet *Alain-Fournier* regénye, „Az ismeretlen birtok“ címen lefordított „Le Grand Meaulnes“! Ezt az író-t jóval egyetlen regényének 1913-beli megjelenése után kezdték „felfedezni“, amikor hősi halála különleges dicsfényt vont fiatal alakja köré, és művének sajátos légköre, lélektani újszerűségei szétáradtak az egész francia regényíráson. A regény ma varázslatosabban fedi fel az író művészetének titkát, mint valaha is.

Ebben a regényben sem a mese a fontos. Ez a különös történet a kamaszkor és a férfikorba való átmenet csodálatos lélekismerettel érzékeltetett lelki tájain imbolyog tova, hol föllibbentve az álom és mese színes világába, hol beleakaszkodva a köznapi valóság szilárd pontjába, — csalóka villitáncot járva a gyanútlan olvasó előtt. Mert mit mond a mese? — Annyit, hogy „a nagy Meaulnes“, a gazdag parasztfiú egyszer megszökik a kis Chermonti falusi iskolából és néhány mér földnyire egy különös kastélyba téved, valóságos mesevilágba kerül, és tündért is talál: Yvonne-t, a kastély urának csodálatosan szép leányát. Alig ismerkednek meg, a kalandnak vége szakad. Meaulnes hazakerül, s ettől kezdve egyetlen lázas vágy reszket benne: újra megtalálni az Ismeretlen Birtokot és benne Yvonne-t. A vizionlátás azonban csak évek múlva válik valósággá, az író segítségével, aki Meaulnes hűséges barátjának szerepét játssza. Meaulnes akkor feleségül veszi a sóvárgott leányt, különös nyugalansága, rejtelmes lelkiismeretfurdalása azonban a nászéjszaka reggelén újra rejtélyes vándorútra úzi, szinte öntudatlan célok felé...

Ennyit mond a történet. Talán álom volna az egész, vagy szép mese, ha földhöz nem kötnék a valóság varázslatos, apró mozzanatai, — egy rosszul záródó ajtó vagy a kandalló nyílását elzáró tábla zörrenése a szélben, — és az egészet át nem vibrálná valami mélabús hangulat, ideges feszültség, finom nyugalanság. Meaulnes értelmetlennek látszó nyugalanságában egy egész nemzedék lelkiállapota találja meg első irodalmi kifejeződését; benne testesül meg először a vágy: véghezvinni valami nagyot és eljutni valami csodálatosra, eszményi szépre. Yvonne-ért fellángoló szerelmében az elérhetetlen Absolutum vonzása tükröződik, lemondásában pedig

az az élmény, hogy a földöntúli boldogság egyszer megvalósult pillanatát, az ifjúság lelkes szépségét többé sohasem hozhatja vissza semmi. „Mult idő! Vesztett boldogság!” — sóhajt föl az író. Sőt a tökéletes boldogság meg sem valósulhat életünkben, és ha előtöppan is egyszer: vannak, akik képtelenek a kirtartó boldogságra, viszont a közönséges étellel sem tudnak megalkudni többé. „Aki látta már egyszer egy pillanatra a mennyet, hogy is idomulhatna aztán a többiek életéhez...” „A halál adhatja meg egyedül ennek az elromlott kalandnak kulcsát, folytatását és végét.”

A regény tulajdonképpen egy lélekállapot, egy életélmény mulhatatlan kifejeződése. Aki ezt nem érzi meg, nem éli át: annak alig mondhat valamit a történet, amely néha bohókás, mint a mese, máskor nyers, mint az élet, olykor pedig megdöbbsent lélektani fordulataival. Ehhez a regényhez az észszerűség józan igényével közeledni annyi, mint szétpattantani az álom színes buborékját, letepni róla az ifjúság mélabús dallamú húrját. Ha úgy olvassuk, mint egy „rendes”, reális regényt és érdekes történeteket keresünk benne: alig fogjuk élvezni, és a fájó szépség virágát se fogjuk felfedezni a belső titkok villódzó fényében.

A regény szimbólikus értelme Meaulnes fájdalmas nyugtalanságában, sóvárgásában, szeszélyes titokzatosságában és igéző boldogtalanságában rejlik, szépsége az apró, látszólag jelentéktelen gesztusok és szavak, egy-egy „majdnem” fájdalmas finomsággal rajzolt aró” költészetében virágzik ki, és ma is élő hatásának titkát az a vágyódás őrzi, amelynek mélyén az elérhetetlen álmok szomorúsága borong. Meaulnes új regényhős-típust vezetett be, és egy egész fiatal nemzedék lelkivilágát ki lehetne fejteni belőle. Ezek lesznek azok a fájdalmas lelkű, álmodozó, végtelenségre áhító, nyugtalan és csalódott fiatalemberek, akik *Chadourne* regényeiben az exotikus vidékek civilizátlanságába menekülnek önmaguk elöl, *Mauriac*-nál a lelkiismeret bilincseiben tisztulnak meg, *Arland* „L’Ordre”-jában megoldás nélkül vergődnek vágyaik és a valóság kelepcéi között, *Lacretelle*-nél és *Rivière*-nél a szerelem és házasság hínárjaiba bonyolódnak. Alain-Fournier a háborúutáni francia regényt és általában a lélektani regények sorozatát vezeti be, olyan problémákkal, amelyeket *Gide* és *Proust* vetett fel és teljesített ki. Meaulnes is „nyomkergető”, mint Proust hőse az eltűnt idő nyomában, és Yvonne, a távoli álomkép alakjában is Proust nőalakjainak finomsága lebeg.

Alain-Fournier regényében van valami bájos kezdetlegesség, az „első-regény” igézete, amely megkap egyik-másik mai regényíróink első regényében is. Azért is áll olyan közel hozzánk ez a háborúelőtti regény: egy élő nemzedék még magára ismerhet benne, az olvasó pedig mai fiataljaink lelkiies ihletű, lélektani finomságú regényírásának egyik előképét fedezheti fel benne. Ha a regényt olvassuk, mindenesetre a lélek labirintusaiban, a lelki misztika finom álmvilágában járunk. Megható emléke egy olyan kornak, amikor az emberek még lelki problémákkal bibelélhettek.

*

A két regény fordítása két fiatal írónkat mutatja be kitűnő fordítóként: *Sötér* Istvánt és *Lovass* Gyulát. Mindkettejük fordítását magas igény és szenvedélyes gondosság, cizellált nyelvi készség jellemzi. Ők írták a regények előszavát is. Ma, amikor folyóiratainkban alig jelenhet meg hosszabb tanulmány, örömmel olvassuk ezeket a hivatott tanulmányokat.

Makay Gusztáv

H U S Z Á R E L E M É R LOYOLAI SZENT IGNÁC

A római katolikus Egyház egyik legnagyobb alakja, az Ecclesia Militans bajvivója, a Jezsuita Rend megalapítója: Szent Ignác, a spanyol katonatisztból lett szent. *Huszár Elemér*, a kiváló hitszónok és kitűnő tollú író, budapest-zugligeti plébános, nem hitbuzgalmi könyvet írt, hanem megírta egy nagy emberi pályafutás csodálatos történetét. Regényszerűségében felemelő, tendenciáiban példátmutató, érdekességében lebilincselő, olvasmányként elsőrangú. Nincs szebb és jobb ajándékkönyv ennél a nagy műgonddal, gyönyörű nyomdai kivitelben kiadott, sok szép képpel díszített műnél, melyet egyébként a főegyházmegyei hatóság is engedélyezett és a magyar katolikus püspöki kar több illusztris tagja a hívek figyelmébe ajánlott

Eddigi ára egészvászonkötésben 6—P, kartonálva 360 P. Leszállított ára egészvászonkötésben 3—P, kartonálva 2—P.

RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA KIADÁSA.

Kapható minden könyvkereskedésben és lapunk kiadóhivatalában.

ERDÉLY

HOLLÓ ERNŐ VERSEI

HÁROMHÁZI F. FERENC METSZETEI

25 ERDÉLYI VÁROS KÖLTŐI KÉPE

25 LINOLEUMMETSZETTEL. ÁRA 2 P

MEGREDELHETŐ A VIGILIÁNÁL

Possonyi László

AZ ÁRNYÉK

R é v a i - k i a d á s

Felőlős szerkesztő és kiadó: Dr. Possonyi László.